

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

VY_12_INOVACE_C_LH_1.SADA_11

Název klíčové aktivity: I/2 Inovace a zkvalitnění výuky směřující k rozvoji čtenářské a informační gramotnosti

Označení v TK: EU-I/2C-LH-1.sada-č.11

Autor: PaedDr. Ludmila Hulvová

Datum vytvoření: listopad 2012

Název DUM: Nejstarší slovesné umění

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

Vyučovací předmět: Český jazyk

Ročník: 6.

Druh učebního materiálu: pracovní list

Klíčová slova: literární pojmy – obřady, mýty, pranostiky, přísloví, epos, pověst, životopis, hymnus, lyrika

Anotace:

Učivo o nejstarší literatuře navazovalo na učivo dějepisné a bylo probíráno ve třech vyučovacích hodinách.

Vytvořený pracovní list učivo shrnuje a slouží žákům jako záznam nejdůležitějších informací, který může sloužit i k přípravě na případné písemné či ústní zkoušení.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Počátky slovesného umění

Nejdřív ústní, pak písemné projevy;

ÚSTNÍ

1. obřady (zaklínadla, narození, smrt, svatba, vítání jara)
2. mýty (báje)
3. pranostiky (zkušenost s počasím, přírodou)
4. přísloví (moudrá myšlenka, poučení do života)

PÍSEMNÉ (písemnictví = literatura)

- autory neznáme
- psát a číst umělo jen málo lidí (úředníci, kněží)
- převládala naučná literatura (kroniky, životopisy, zákoníky)
- nesnažili se být originální (přejímali témata)

1. MEZOPOTÁMIE (Sumer, Babylónská říše)

Písemnictví vzniklo asi ve 4. tisíciletí př.n.l. v **Mezopotámii** (je to víc než 5000 l).

Psali klínovým písmem na hliněné destičky:

- hospodářské záznamy
- náboženské texty
- báje a pověsti – **epos o Gilgamešovi** (nejstarší literární památka na světě)
- zákony (Chamurabiho zákoník)

POVĚST =

EPOS =

.....

2. EGYPT

- vznik písma - stejné období jako v Mezopotámii
- ořechovým inkoustem na papyrusové svitky nebo tesání do kamene
- hieroglyfy (posvátné písmo, velmi složité)
- texty často přinášely ponaučení pro lidi
- náboženské texty: např. rady mrtvým pro posmrtný život (**Kniha mrtvých**)
- oslavné hymny (hymnus na boha slunce Ré)
- životopisy boháčů v hrobkách, na rakvích
- příběhy ze života (životopis úředníka **Sinuheta**)
- báje, pohádky, milostná poezie aj.

ŽIVOTOPIS (BIOGRAFIE) =

HYMNUS =

3. INDIE: pohádky, báje, pověsti – nejznámější jsou eposy, např. **Rámajana**

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

4. ČÍNA: nejznámější jsou kratičké lyrické básně (**Kniha písní** – vydal ji filosof Konfucius)

LYRIKA (lyrický) =

SHRNUTÍ

1. Které útvary ústních jazykových projevů se objevily nejdříve - ještě před písemnými záznamy? Jmenuj alespoň čtyři.
2. Vysvětli pojmy pranostika, přísloví, mýtus (báje), pověst, epos, hymnus a biografie.
3. Kdy asi vzniklo písmo? Srovnaj písmo v Mezopotámii a Egyptě.
4. Co je nejčastěji zapsáno ve starověkých textech?
5. Jmenuj 2 starověké literární památky z Mezopotámie a pak také z Egypta.
6. Uveď 2-3 důležité informace o literatuře Indie a Číny.
7. Co znamená pojem „lyrika“?

DOPLŇOVÁČKA

Surovina potřebná k psaní ve st. Egyptu	(7 – 7)
Hieroglyfy byly písmo	(8 – 4)
Hrdina egyptské povídky	(7 – 2)
Moudrá egyptská Kniha ...	(6 – 3)
Rozsáhlý příběh o hrdinovi s odbočkami	(4 – 1)
Velká sbírka čínských básní	(10 – 1)